

Звітства російських загарбників. Система тортур на окупованих територіях

[Читати на російськи](#)

Звітства російських загарбників. Система тортур на окупованих територіях

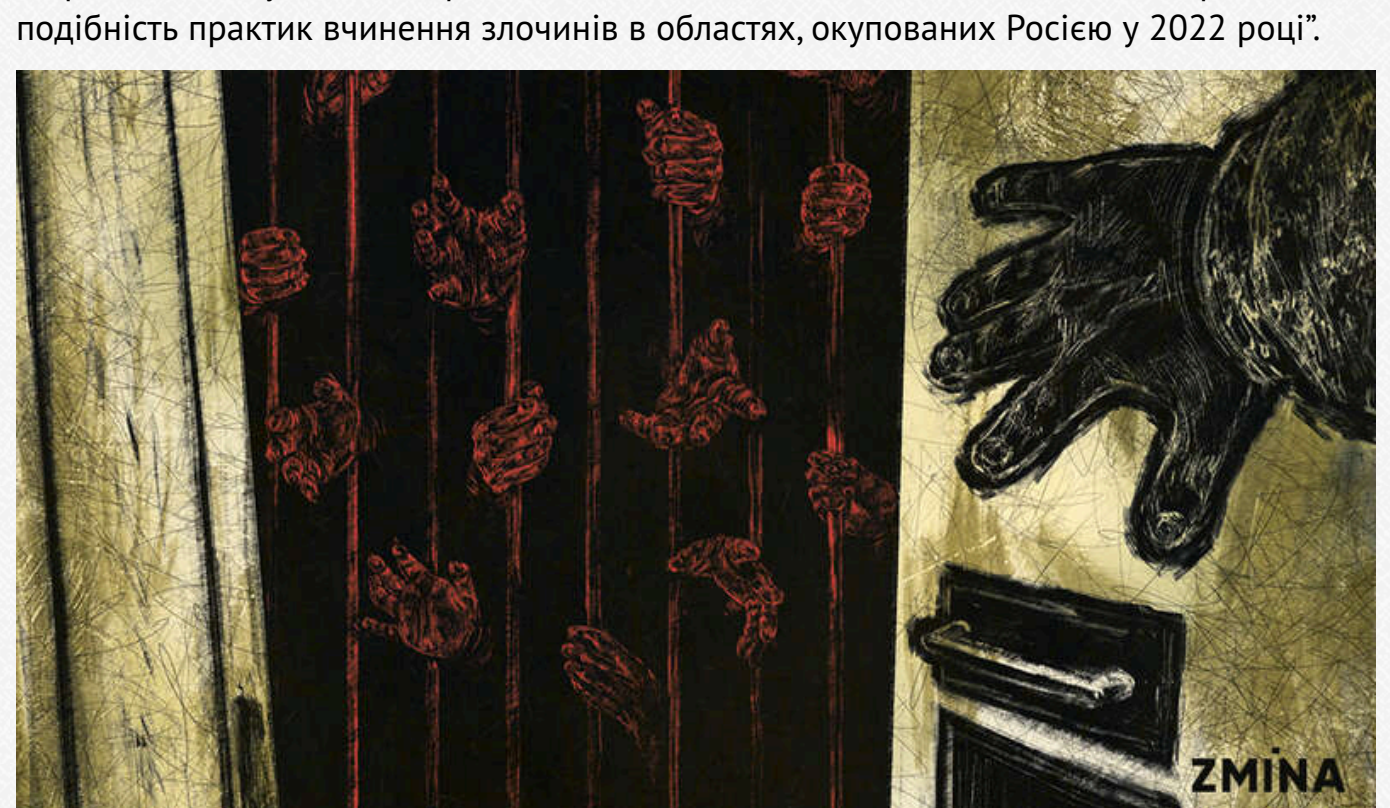
Викарли з дому під дуговою автоматів, адагли мішок на голову, заснули до машини та вивезли в невідомому напрямку. Тримали в переповненій камері без свіжого повітря. Не давали дихати руками та ногами, вживали на волосся, намазували димитись іменні місцевих військових, активістів, волонтерів. Били цулаками, ногами, кийками, пращодами автоматів. Під'єднували клеми до пальців, срудіб, геніталій та викидали струм. Погражували депортацією, каліцтвам, згодтуванням, розстрілом.

Це типовий сценарій для багатьох цивільних, яких російські загарбники незаконно викарли в Куп'янську, Херсоні, Новій Каховці, Мелітополі, Бердянську та в інших окупованих населених пунктах.

Описи пережитого повторюються часом до дрібниць: однакові затримання, катування та допити, схожі умови утримання та навіть правила поведінки в ув'язненні.

Така поведінка щодо мешканців окупованих територій є частиною глобальної політики тортури цивільного населення України, зазначають правозахисники. Це також може бути доказом систематичності та широкомасштабності російських злочинів – елементів, що становлять злочини проти людяності, зокрема.

Аналітики ZMINA опрацювали свідчення потерпілих, яких росіяни незаконно утримували в різних місцях на окупованих територіях у період від квітня 2022 до березня 2023 року. Переказано головне з аналітичної доповіді: "Незаконні затримання, катування і жорстке поводження із цивільним населенням України: подібність практик вчинення злочинів в областях, окупованих Росією у 2022 році".

Кого та як вившують росіяни в окупації?

Російська влада ржками військових встановила на окупованих територіях "безпечний режим": перевірка документів на вулицях, процедури "фільтрації", обшук в державних установах, на приватних підприємствах та в житлових будинках.

"У нас проходили планові (перевірки). Росіяни – Росгвардія – проводили обшук в населення. Шукали зазначені партизанів і всіх, хто проти Російської Федерації. Для залучення населення", – розповів опитаний потерпілий.

Насамперед російські розвідки шукають в окупації чинних та колишніх правохоронців і військових, особливо тих, які служили в АТО / ООС. Як загрозу вони сприймають і представників місцевого самоврядування, волонтерів, активістів, працівників сфери культури, освіти, а також будь-яких цивільних, що хоч колись висловлювали свою підтримку Україні.

Щоб ідентифікувати цих людей, росіяни нерідко використовують документи, які вони захопили в адміністративних будівлях. Це, наприклад, переліки військовозобов'язаних чи списки атовців, які мали отримати земельні ділянки.

Також силовики РФ шукають людей за фото та відео з акцій протесту на початку повномасштабного вторгнення, а деякі навіть закидають затриманим фотографії з часів Євромайдану.

На окупованих територіях людей можуть затримати на вулиці: зупинити для перевірки документів та забрати до місця несвободи. Часто для цього розсянненя не потрібні документи та докази з нею неодноразово конструюють звинувачення лише на основі власних здогадок та припущень.

Так, одното з опитаних потерпілих росіяни затримали через те, що знайшли фото його племянника із символікою "Правого сектору". Водночас сам племянник вийхав за кордон ще до 24 лютого 2022 року.

Під час обшук у іншого постраждалого росіяни знайшли шарфки футбольного клубу "Металіст". Чоловіка **звинуували** в участі в подіях в Одесі 2 травня 2014 року, бо того дня ця команда мала грати в Одесі з місцевим "Чорноморцем".

Водночас мовляючи джерелом свідчень про місцеве населення для росіян є інформація від інших цивільних. Важливо зазначити, що йдеться не тільки про доноси, до яких росіяни вслішко захожують людей. Часто це дані, отримані під тортурами від тих, кого затримали раніше.

Так, росіяни могли поставити затримання умови:

"Хочеш вийти – дай 10 наркоманів, 10 атовців. Давали хлопцям папірчки, олівчик – пишуть", – згадує один з опитаних.

У такий спосіб російська адміністрація намагається, зокрема, ще й зруйнувати усталені соціальні зв'язки в громадах, нагопошують правозахисники. Люди, яких тримали в одному місці, часом схильні недовіряти сприймати навіть одне одного.

Крім того, доволі часто потерпілі достеменно знають, хто передає свідчення про них російським підрозділам. Як наслідок, вони розривають старі соціальні зв'язки, перестають спілкуватися з колишніми друзями та знайомими або навіть намагаються пережити.

Умови були схожі й на Херсонщині, і на Запоріжжі, і на Харківщині

Правозахисники ZMINA досліджували, зокрема, катівні, що росіяни облаштували в ізоляторах тимчасового тримання в Херсоні та Куп'янську, у виправній колонії № 66 у Бердянську, а також у поліцейських відділах Нової Каховки та Тоцька.

Порня те що в цих місцях є необхідна інфраструктура, росіяни тримали там людейські умови.

Часто потерпілі розповідають про переповнені камери: у чотиримісній камері, наприклад, могли тримати близько 20 людей. Через це багатьом затриманим цивільним доводилося спати на підлозі, часом навіть без матраців. Ба більше, документації ZMINA зафіксували випадки, коли утримувани могли лише стояти в камері.

Усі опитані, чий свідчення аналізували у звіті, зазначили, що протягом усього часу тримання вони були позбавлені будь-якої приватності. У частині камер, де тримали опитаних, узагалі не було туалету. Для природних потреб їм давали зазначені пластикові пляшки, відрю чи навіть ватрулі. Ці мікродіє стовпи в тій самій кімнаті, де й заручники, однак виносити їх дозволяли не завжди.

Більшість опитаних зазначила проблеми з питною водою та погане харчування: годували їх нерегулярно, а продукти переважно були несвіжі. Частина потерпілих отримувала їжу лише в передачах від відець.

Однак для деяких затриманих росіяни взагалі не приймали передач. Це могло бути "покаранням" за порушення встановлених окупантами правил або ж спробою приховати те, що вони тримають людину в себе.

Багато потерпілих зазначають, що росіяни обмежували доступ свіжого повітря в камеру.

"Я вийшов 28 травня, але там (у незаконному місці утримання. – Ред.) все одно цілодобово працювало опалення – дві великі товсті труби. Там було просто неможливо дихати. Це було як лазня, з якої ти не можеш вийти", – переказує опитаний потерпілий, якого тримали у виправній колонії № 66 у Бердянську.

Російські військові та силовіки використовують доступ до свіжого повітря ще і як додатковий елемент тиску на затриманих. Так, документації отримали низку свідчень про те, як охоронці чи конвоїри навмисно зачиняли "годівницю" – вікно для передачі їжі у двірці камери. Це виключало частко було одним місцем, через яке в приміщення надходило повітря, тож, коли його зачиняли, у камері ставало дуже важко дихати, переказують потерпілі.

Загалом "покарання" через порушення умов тримання є поширеною практикою серед допитів. Про такі випадки розповідає переважна частина опитаних, яких тримали в окупації в різних областях України.

Потерпілі з Нової Каховки, Куп'янська чи Бердянська описують дуже подібні "правила поведінки" в утриманні, манери спілкування з ними охоронців, а також процедури конвоювання. Вони вночас нагадують типові процедури, що характерні для пенітенціарних закладів РФ.

Так, коли двері камери відчиняють, усі затримані мають стати обличчям до стіни, сперстися в неї руками та розставити ноги. Голову та очі потрібно завжди тримати опущеними.

Зазначив людині, яку забирають на допит, намагають на голову шапку чи мішок, інколи додатково замотують зверху скотчем. Ведуть із зав'язаними руками, у напівзвігнутому положенні.

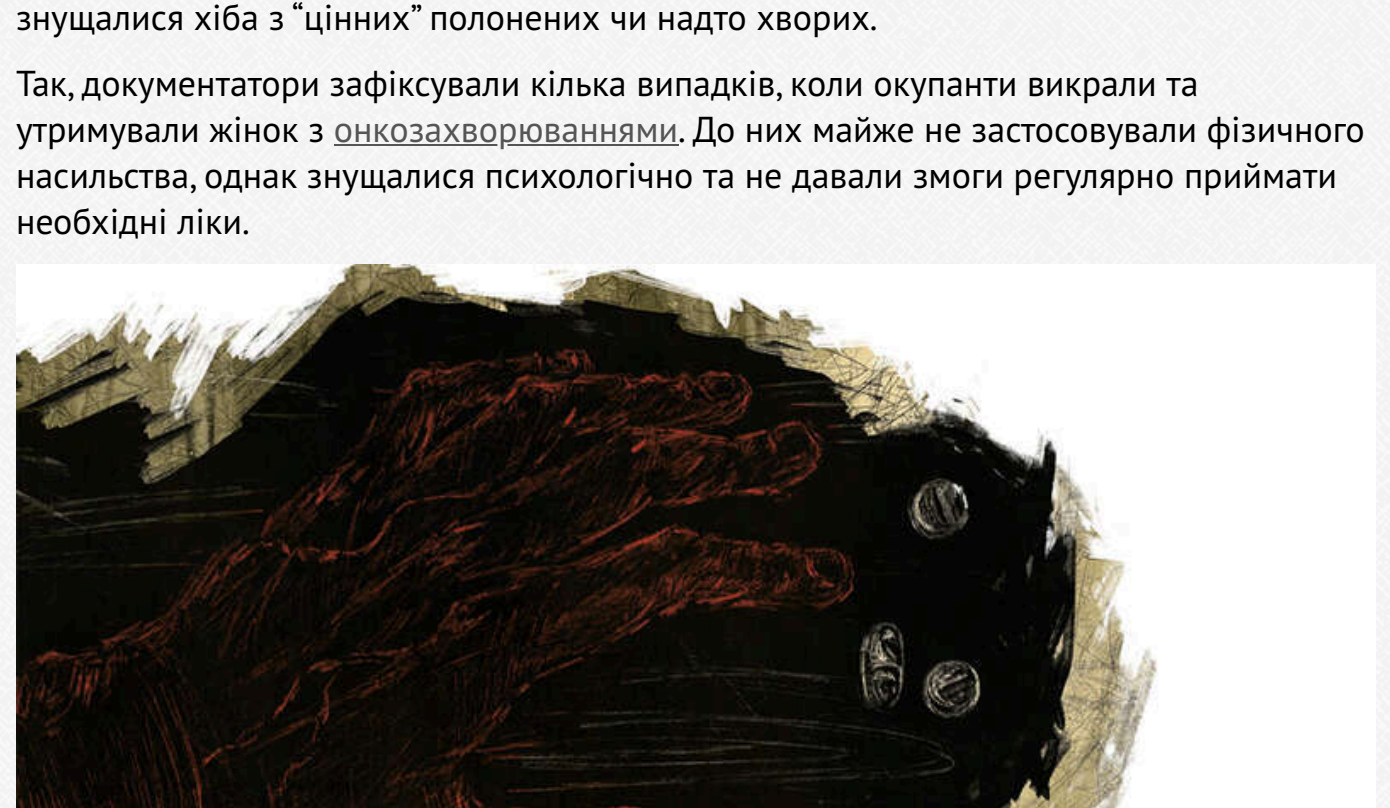
"Виходиш із камери, обличчям до стіни. Тобі дають пакет на голову намагають, скотчем мотають. Руки – назад, адагають кайдани. І дві людини тебе під руки, в ласточку" витягають", – розповів потерпілий з Куп'янська.

ZMINA зафіксувала також непоодинокі випадки, коли конвоїри навмисно створювали ситуації, аби затримані травмувалися: дорогою на допит людину з мішком на голові могли штовхнути в стіну або зробити так, щоб вона спіткнулася на сходах.

Подібні схеми допитів і тортур

Правозахисники зазначають, що більшість опитаних перенесла тортури: не змушались хіба з "цінних" залюбованих чи надто хворих.

Так, документації зафіксували кілька випадків, коли окупанти викарли та утримували жінок з **онкозахворюваннями**. До них майже не застосовували фізичного насильства, однак знущались психологічно та не давали змоги регулярно приймати необхідні ліки.

Решту затриманих у різних містах на окупованих територіях катували подібними методами. Навіть специфічні елементи тортур повторювалися.

Найчастіше людей били: руками, ногами, гумовими кийками, дерев'яними битками, прикладами зброї. Часом використовували для побиття те, що було під рукою, як-от книжки чи пластикові пляшки з водою.

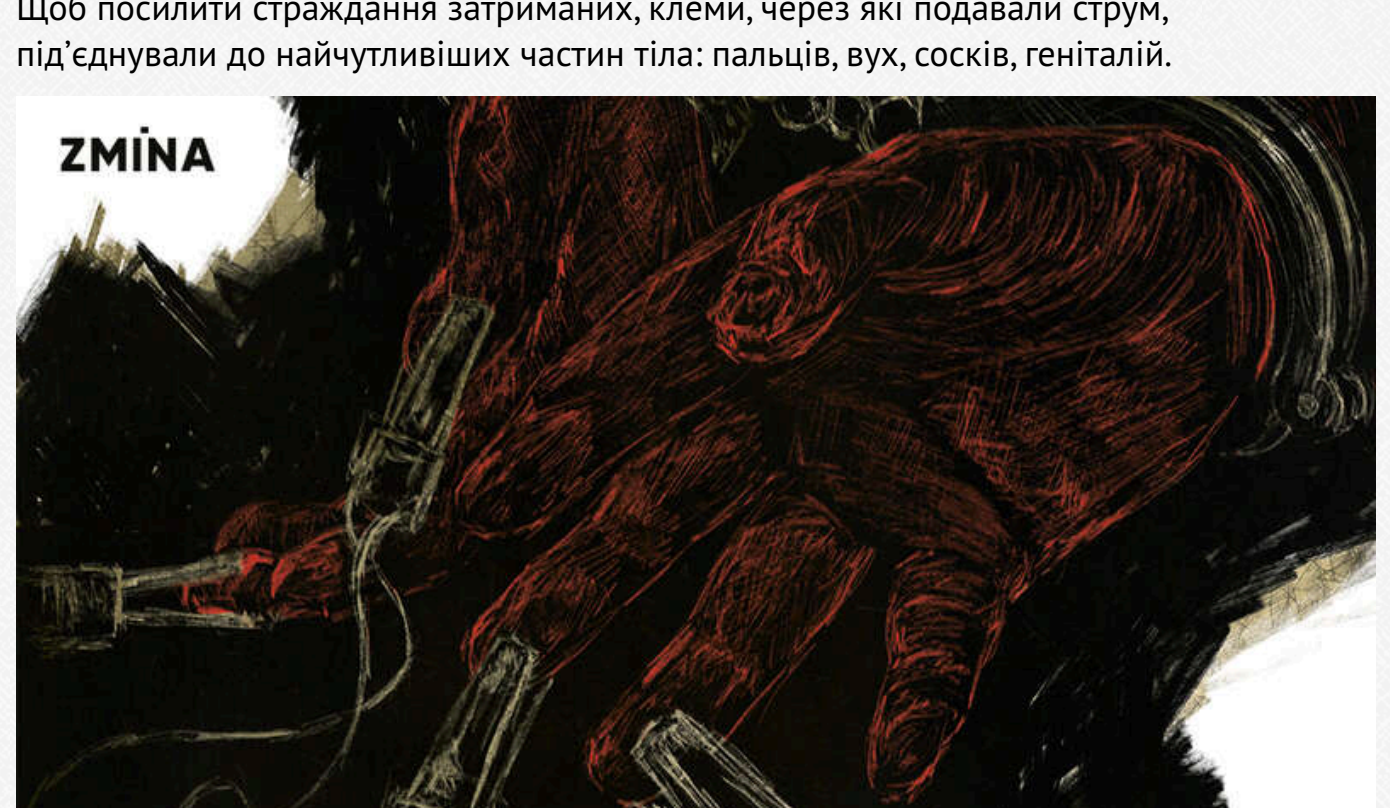
Затримані також розповідали про специфічні тривалі побиття: вони не становили прямої загрози життю, але через спеціальний вплив терпті їх було неможливо, згадують опитані.

"Вони брали звичайну пластикову водопровідну трубу й ляскали. Спочатку наче нічого страшного, та, коли вони так хвилини 10 роблять, ти готовий помертити там", – переказує один з потерпілих.

На всіх окупованих територіях до затриманих застосовували електричний струм. Потерпілі могли бити електрошокерами під час обшуків, затримані або в камерах. Водночас найгіршими були катування на допитах. Більшість опитаних згадує це як найгірший досвід за весь час тримання.

"Тривав мене туди. Каже: "Сдай на підлогу, оберіться на стіну спиною, ноги впереди". Мені сапні зв'язи й на пальці олені жакнути. Каже: "Розповдай: поліція, СБУ, атовці – кого знаєш?" і починає бити струмом", – згадує потерпілий з Мелітополя.

Щоб посилити страждання затриманих, клеми, через які подавали струм, під'єднували до найчутливіших частин тіла: пальців, вух, сосків, геніталій.

Потерпілі зазначають, що окупанти робили перерви в катуваннях, щоб людина не зомліла та частково відновила чутливість пошкоджених ділянок тіла. Крім того, тортури ненадовго зупиняли, щоб жертва освідомила своє становище та стала більш "зговірливою", переповдають постраждалі слова росіян.

Військові, що катували опитаних, часто **серували** види тортур, щоб заподіяти більшій страждання. Так, одну з потерпілих упродовж чотирьохгодинного допиту били по плечима лляною з водою, дукали, адагали на голову пакети та заласкали рот і ніс, погражували електричним струмом, приставляли до голови зброю та стріляли поруч.

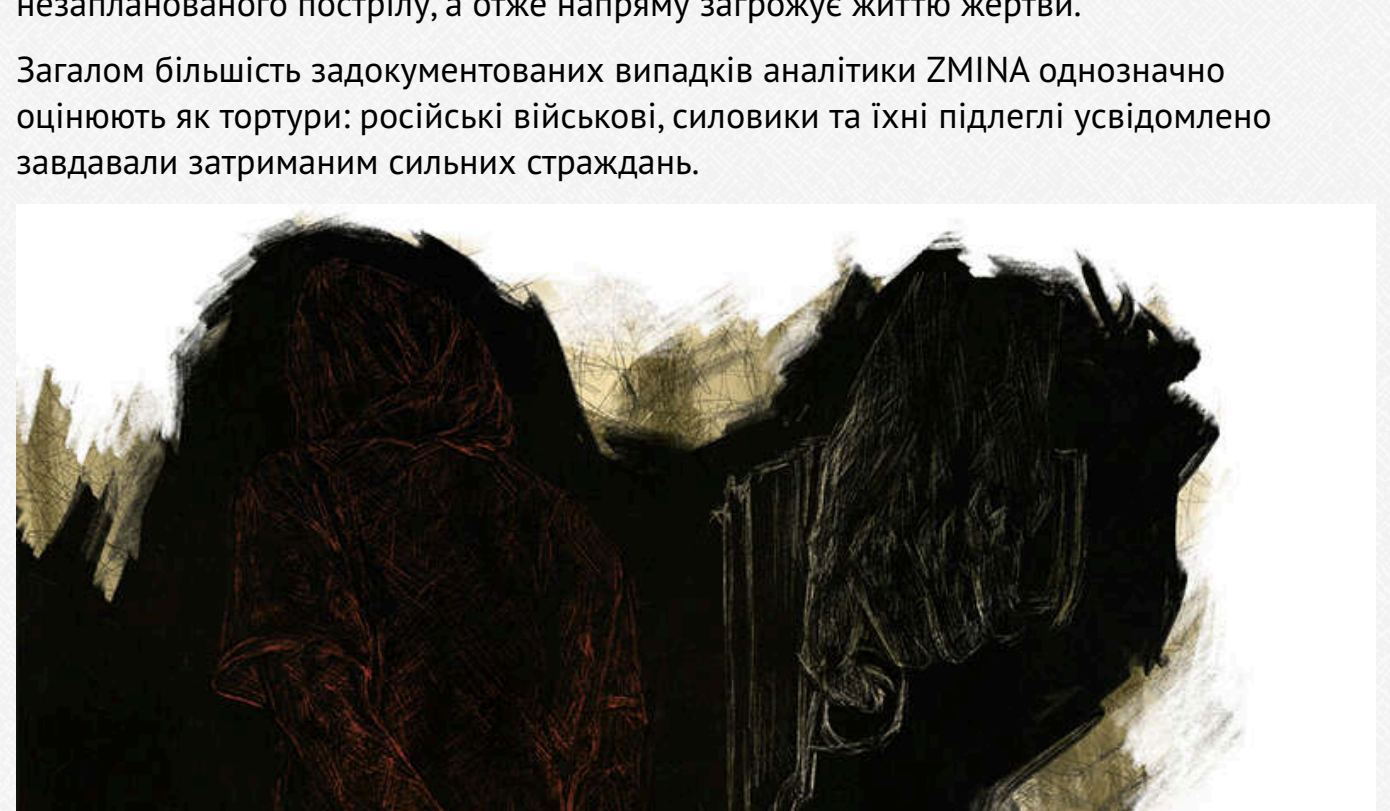
"Же, мабуть, на другому чи третьому ударі я почала відчувати, що з головою щось (не так). Мабуть, розбили, бо було сильний біль, в очях все біле. Почало нудити, ламорочитися. Я короткочасно непомітила. Тоді вони починали робити щось інше", – згадує жінка.

Усі опитані розповіли про постійний психологічний тиск на них та на інших утримуваних. Так, документації ZMINA неодноразово фіксували випадки "парних" допитів, коли одночасно затримували, допитували чи катували різних або близьких друзів. Потерпілих постійно залучали, погражували вбивством чи каліцтваом. Поширеними були також випадки імітації страт.

"Мене стріляли при ній [дружині]. Потім вони вивели її в іншу кімнату, а мені дали спеціальну з пістолета бляху. Їй сказали, що все – мене розстріляли", – переказує один з потерпілих.

Правозахисники нагопошують, що така імітація вбивства пов'язана з ризиком незапланованого пострілу, а отже напружує загрожую життю жертви.

Загалом більшість задокументованих випадків аналітики ZMINA однозначно оцінюють як тортури: російські військові, силовіки та їхні підлеглі усвідомлено завадали затриманим силових страждань.

Типові виконавці

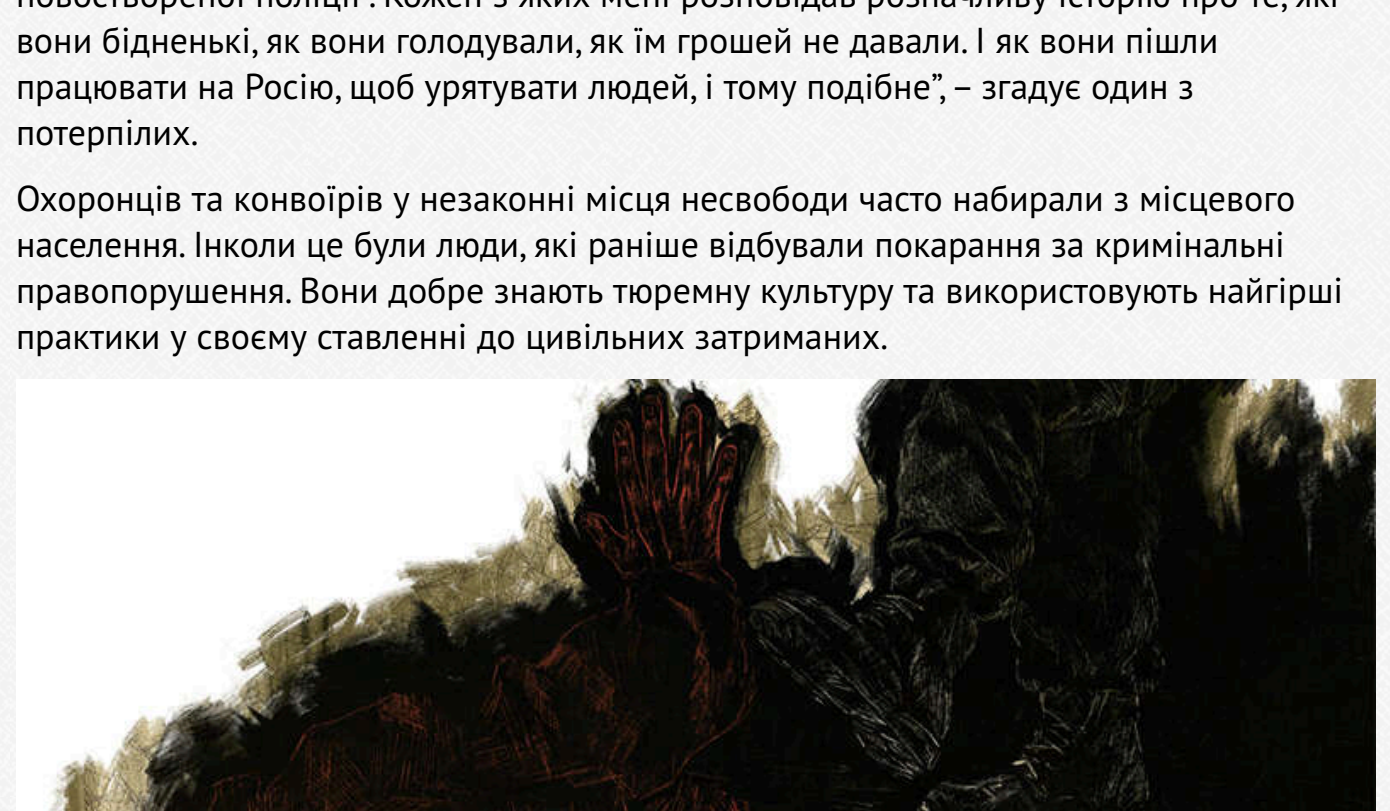
Потерпілі із Запорізької, Херсонської та Харківської областей зазначають, що затриманнями та допитами зазвичай керували представники ФСБ РФ. Часто вони були одягнені в цивільний одяг, однак мали елементи військового спорядження, як-от взуття, і не показували своїх облич. Для цього або вони самі одягали балаклави, або зав'язували очі потерпілим, або все разом.

"ФСБ займається затриманням людей, збором інформації, допитами. Вони сті завжди в цивільному, пересуваються на автомобілях без номерів – просто чорна табличка", – зазначає опитаний з Херсона.

Окрім ефесбівців, допити й так звані слідки дії проводили військові, які називали себе представниками незаконних збройних формувань "ЛДНР" чи поліцейськими. Часом вони лише психологічно "готували" затриманого до зустрічі з ФСБ.

Протягом шести чи семи годин до кімнати заходили різні так звані "представники неосвідченої поліції": кожен з яких мени розповідав розширену історію про те, як вони біженці, як вони голдували, як їм грошей не давали. І вони пішли працювати на Росію, щоб урятувати людей, і тому подібне", – згадує один з потерпілих.

Охоронці та конвоїрі у незаконні місця несвободи часто набирали з місцевого населення. Інколи це були люди, які рясніше відбували покарання за кримінальні правопорушення. Вони добре знають тюремну культуру та використовують найгірші практики у своєму ставленні до цивільних затриманих.

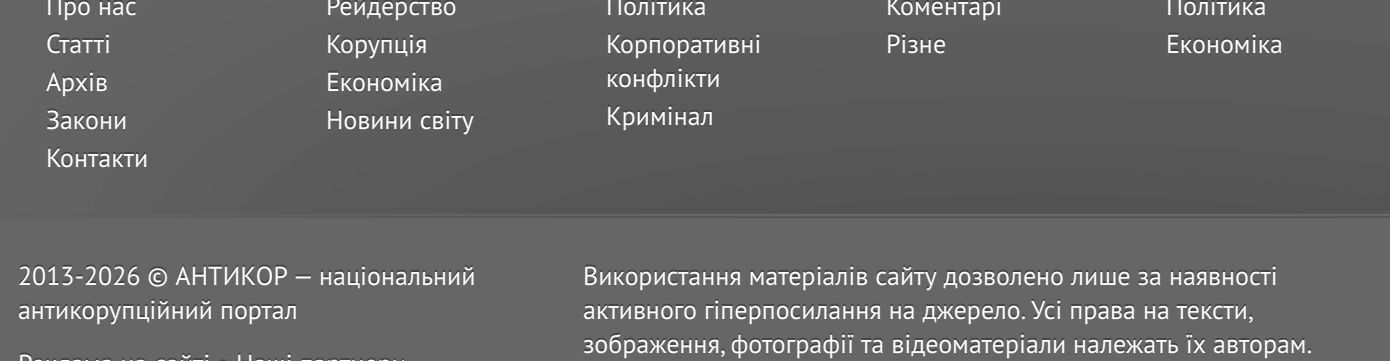
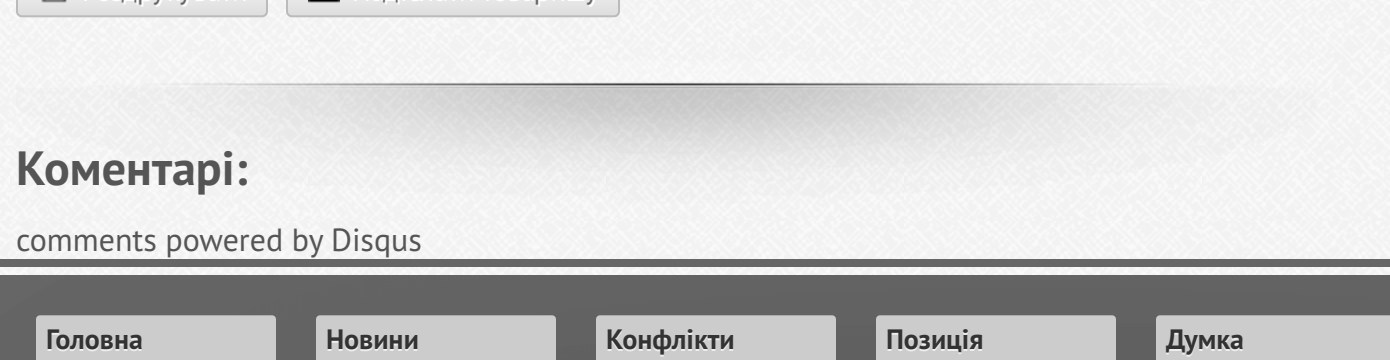
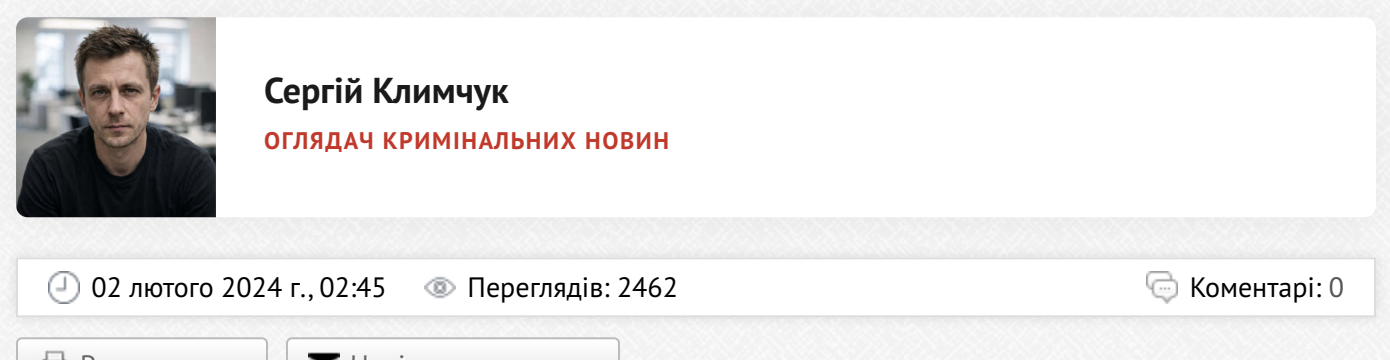
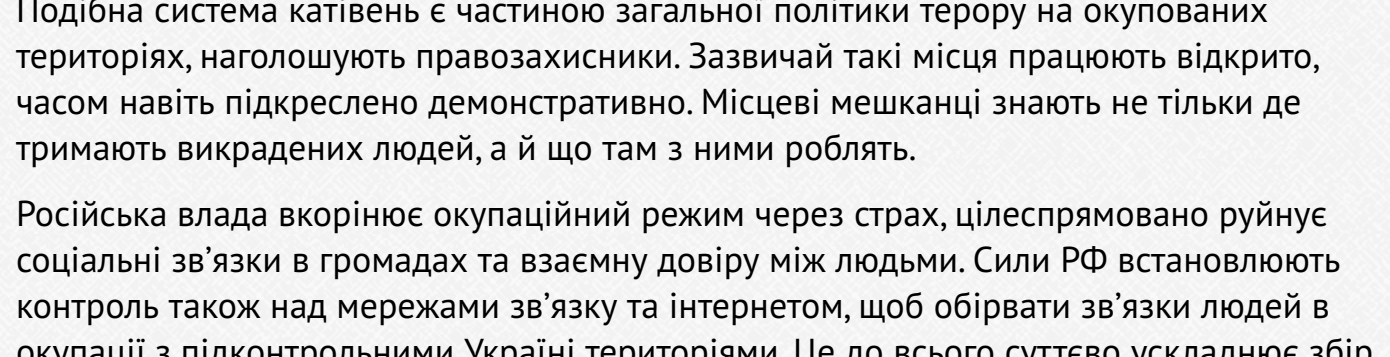
Деякі опитані розповіли про "навчання" місцевих, які погодилися працювати на ворожих підданих катівнях. Після цього місцевий режим утримання ставав жорсткішим: забороняли спілкування між камерами, ретельніше перевіряли передачі від відець, частіше влаштовували обшук в камерах.

За словами дослідників, росіяни та їхні підлеглі координували свої дії не тільки на рівні одного місця утримання, а й між різними такими об'єктами. Так, зафіксовано випадки, коли затриманих перевозили до місця несвободи в іншому населеному пункті та передавали охороні дані про причини їхнього тримання. У деяких випадках затримані адагали на допити, аби вловити час або вивести з уваги руку опору або співпраці із ЗСУ. Тоді до такої людини на новому місці ставилися суворіше.

Подібна система катівень є частиною загальної політики терору на окупованих територіях, нагопошують правозахисники. Зазначив такі місця працюють відрізно, часом навіть підозрюють демонстративно. Місцеві мешканці знають не тільки де тримають вивірених людей, а й хто там з ними роблять.

Російська влада включеною окупаційний режим через страх, цілеспрямовано руйнує соціальні зв'язки в громадах та взаємну довіру між людьми. Сили РФ встановлюють контроль також над мережами зв'язку та інтернетом, щоб обирвати зв'язки людей в окупації з підконтрольними Україн територіями. Це до всього суттєво ускладнює збір свідчень про злочини росіян, зауважують правозахисники.

Водночас частина потерпілих поступово втрачає віру в те, що винні будуть покарані, принаймні в недалекому майбутньому, тож вони вивалять дещо більше бажання свідчити про пережите.

Важливі новини

15.05.2024

Мільярди на крові під маскою інженерства: як власник «Триумф-Володимир» Литвин підгадує дубійні схеми.

Група «Авако» підірвав фронт

15.05.2024

Розшукуваний бізнесмен Борис Ушервнин через кіпрський іспанський ландшафт...

ГРУПА «АВАКО» КІПР І КІПР

ЯК ОБИТИ БЛОКУВАННЯ І ЧИТАТИ НАШ САЙТ

Останні новини

По шук... [Показати всі опитування на сайті](#)

22 травня 2024 г.

23159 **Окупанти атакували Копоті дронами: у місті чули вибухи**

23154 Оператора азербайтис (гор «ОЛІ СІТІ ГЕРІМС» покарали на 4,5 мільйона гривень через саруду грабів

23150 У Києві через сильну зливу величезна дура майже повністю пішла під воду

23144 У Новоросійську та низці міст Краснодарського краю РФ оголошили загрозу атакам БПЛА, працює ППО

Підписуйтесь на наш канал в Telegram. Оперативно про головне

23138 Прокуратура не вивела доказів вини Василя Тетері у справі його вояд

23132 Борли на 23 мільйони та затоплені судна: в Одесі продають державне геологічне підприємство

23126 Суд роз'яснив левому КАС, адвокату Артему Питоцю відмовили у перетвд справі 2021 року через трирічний ліміт

23120 Звинувачення у конфлікті інтересів: адвокатка з Волині прогнала суд проти КДКА через саруду колишнього колеги

23114 У Київському ТЦК відрагували на скандалі із побиттям ветерана війни Артема Мороза

23108 «Травні договори» замість Розгого: як на Харківщині без торгів оголошили мільйони на захист енергооб'єктів

23102 Жінка з немовлям на руках намагалася відбити чоловіка від представників ЦПК

23106 Україна розраховує на оновлення позицій США та запучення Європи до перемовин, – Зеленський

23100 Створення злочинної організації та розгратя: перда судом постанові шість фігурантів справі Харківського ОДС

22141 **Ситуація на фронті: ставос 176 боснійським та Гватемальським нармакам**

22139 США намагаються імплірації правила: намагаються зоб'язати вихідці з країни на час розгладу грин-карти

22133 У провінції ДР Конго через сплах Еболо обновили пошорони та заборонили ритуали біля покійних

22127 «Пластиди до Донецька ставть гарнішниками: батальйон Black Sky ступив військову вантажнику РФ»

22122 У Києві іг'рний вождь Ауді протаренив приладження авто на Подолі

22116 Росія розпочала експорт війни: у Мадри вперше збили російський човик

22109 **ЗАЕС два місці зниклиш лише однією лінією: МАГАТЕ просьть про локальне перерв'я для ремонту**

22104 Апеляційні суди залишили в силі 12-річні вироки двом гватемальцям несправді на Кіровоградщині та Дніпропетровщині

Тегти новин

COVID-19 агресія Росії Аліна **Війна**

Война ВСУ вторгнення

Донна Трамп Діабас ДПТ Зеленський ЗСУ Київ ківь коронавірус Козушкін

Напад Росії на Україну Нападення

Росія на Україну анексія окупана Поровенно Путін Росія

Россія «» США Україна Україна ЧП Злидення коронавірус

Наші опитування

Чи вірите ви, що Донна Трамп зможе зупинити війну між Росією та Україною?

Так, повністю зможє

Частково зможе, але не ввіразу

Ні, не зможе

Це залежить від дій інших сторін

Важко відповісти

Голосувати

Показати результати опитування
Показати всі опитування на сайті